

Spørsmål om forkurs i norsk og engelsk i voksenopplæringen

Utdanningsdirektoratet har svart Østfold fylkeskommune om forkurs i norsk og engelsk i voksenopplæringen.

TOLKNINGSUTTALELSE 15.12.2014

Gjelder

- Opplæringslova - § 4A-3. Rett til videregående opplæring for voksne

Vi viser til e-post datert 18.11.2014 med spørsmål om forkurs i norsk og engelsk i voksenopplæringen.

Sakens bakgrunn

Det blir vist til konferansen «Voksne i videregående opplæring – tilrettelegging, organisering og gjennomføring» på Gardermoen 15. mai 2014 hvor Utdanningsdirektoratet fikk spørsmål om hva en kunne tilby minoritetsspråklige som ikke hadde gode nok norskkunnskaper til å ha utbytte av ordinær videregående opplæring for voksne.

Dere skriver at dere har lagt opp til forkurs i norsk og engelsk for deltakere som etter

kartlegging viser seg å ha for mangelfulle kunnskaper i norsk og/eller engelsk til at de kan ha utbytte av opplæringen. De voksne har allerede fått et vedtak om at de har rett til videregående opplæring. De har også fått et inntaksbrev som sier at de er tatt inn til videregående opplæring for voksne, men at opplæringen vil starte med et forkurs. Dette har blitt et problem også i forhold til at Statens lånekasse per dato ikke kan godkjenne et slikt forkurs.

Gjeldende rett

Ungdom med rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1 kan ha rett til både spesialundervisning, jf. kapittel 5 i loven og/eller særskilt språkopplæring, jf. loven § 3-12. Flere videregående skoler tilbyr forkurs til ungdommer som skal begynne i videregående opplæring. Ungdom som går i slike tilbud bruker ikke av retten sin og tilbudet er ikke regulert av opplæringsloven.

Voksne med rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 4A-3 har ikke rett til spesialundervisning eller særskilt språkopplæring. Den voksnes opplæring skal, jf. opplæringsloven § 4A-3 første ledd, tilpasses behovet til den enkelte. Prinsippet om tilpasset opplæring er også gjort gjeldende for voksne ved at opplæringsloven § 4A-12 viser til § 1-3. I § 1-3 sies det at "Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen og lære kandidaten". Dette innebærer en rett til tilrettelegging innenfor den ordinære opplæringen som gis for voksne. Det vil her være skoleeiers ansvar å tilrettelegge i samsvar med den enkeltes livssituasjon, forutsetninger, evner og behov, men det understrekes at denne tilpasningen skal skje innenfor den særskilt tilrettelagte undervisningen for voksne. Departementet har i brev av 25.8.2000 tolket tilpasset opplæring slik at dette i første rekke vil være knyttet til "tid, sted, lengde, progresjon og at opplæringen bygger på den voksnes formal og realkompetanse". Det vil være en skjønnsmessig vurdering som legges til grunn og det vil i følge departementet være viktig å se hen til hva den voksne med rimelighet kan kreve av fylkeskommunen.

Dersom fylkeskommunen vurderer det som hensiktsmessig kan den voksne også motta opplæringen i den ordinære videregående opplæringen. Når voksne søker om inntak og får plass i videregående opplæring, for ungdom, gjelder reglene i opplæringsloven kapittel 3. Dette innebærer for eksempel at voksne i disse tilfellene vil ha samme rettigheter som ungdom til spesialundervisning etter opplæringsloven kapittel 5.

Utdanningsdirektoratets vurdering

Et tilbud til voksne etter opplæringsloven § 4A-3 skal bare omfatte opplæring etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Tilbudet skal altså følge læreplanene for fag. I tillegg skal tilbudet tilpasses den enkelte voksne. Ut fra den beskrivelsen dere gir i henvendelsen kan vi ikke se at disse forkursene er omfattet av retten etter § 4A-3. Det innebærer at de ikke er omfattet av opplæringsloven og voksne vil heller ikke vil få dekket utgiftene til dette med lån og stipend fra Lånekassen.

Kopi: Fylkesmannen i Østfold

Vår referanse: 2014/6176